

Sp. zn. 5913/2018/VOP/RM
Č. j. KVOP-2363/2019
Datum 15. ledna 2019

Vážený pan
Ing. Vojtěch Václav Pour
starosta
Úřad městyse Ročov
Ročov 121
439 67 Ročov

Vážený pane starosto,

obracím se na Vás ve věci paní A., bytem xxxxxx (dále jen „stěžovatelka“). Stěžovatelka má za to, že Úřad městyse Ročov postupuje nesprávně při správě místního poplatku za komunální odpad. Nesouhlasí zejména s povinností platit poplatek za rodinný dům č. p. X. S úřadem městyse o povinnosti platit místní poplatek jakož i ohledně možnosti jeho prominutí komunikovala, podklady z této komunikace mi doložila (zn. umrocov/233/2/2018).

Na základě podkladů poskytnutých mi stěžovatelkou jsem se rozhodl zahájit šetření. Současně jsem se rozhodl upustit od zaslání výzvy k vyjádření a namísto toho vydávám tuto zprávu o šetření.

Nezpochybnuji, že stěžovatelce vznikla dvojitá povinnost k úhradě místního poplatku za komunální odpad v důsledku vlastnictví dvou rodinných domů, v nichž není žádná fyzická osoba hlášena k trvalému pobytu. Po prostudování dostupných podkladů jsem však dospěl k závěru, že **Úřad městyse Ročov:**

- **pochybil** tím, že poplatkovou povinnost stěžovatelky **projednával s radou městyse,**
- **dále pochybil** tím, že ani přes přetrvávající spor ohledně povinnosti platit místní poplatek **nevydal platební výměr, proti kterému by se stěžovatelka mohla bránit odvoláním,**
- **pochybení** jsem shledal i v tom, že úřad městyse stěžovatelku **nesprávně poučil o možnosti žádat o prominutí místního poplatku.**

Pro přehlednost rozdělím důvody, které mě k těmto závěrům vedly, do několika částí.

Povinnost stěžovatelky hradit místní poplatek za komunální odpad

Městys Ročov zavedl místní poplatek za komunální odpad¹ dle zákona o místních poplatcích, a to obecně závaznou vyhláškou č. 2/2015². Vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2016 a alespoň podle veřejně dostupných informací nebyla od té doby

1 Celým názvem poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

2 Vyhláška č. 2/2015, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

aktualizována. To může být problematické, neboť například čl. 5 odst. 1 obecně závazné vyhlášky odkazuje na již neaktuální zákonnou úpravu osvobození od místního poplatku v § 10b odst. 3 zákona o místních poplatcích. **Ačkoliv otázka zákonnosti obecně závazné vyhlášky není předmětem tohoto šetření, považuji za vhodné upozornit úřad městyse na tuto „neaktuálnost“.** Na případ stěžovatelky tato skutečnost však nemá vliv.

Poplatníkem místního poplatku se stává fyzická osoba buď **z titulu evidovaného pobytu v obci, nebo na základě vlastnictví stavby určené k individuální rekreaci, bytu nebo rodinného domu, ve kterých není hlášena k pobytu žádná fyzická osoba**³. Zda se fyzická osoba v obci skutečně zdržuje a reálně zde nějaký odpad produkuje, je přitom z hlediska povinnosti platit zcela nerozhodné⁴. **Místní poplatek je paušálním poplatkem za provoz celého systému.**

Fyzická osoba může být navíc poplatníkem místního poplatku **současně ze dvou a více důvodů**. Pokud například na území obce vlastní více nemovitostí, ve kterých není hlášena k pobytu žádná fyzická osoba, je povinna platit místní poplatek za každou takovou nemovitost.

Tak je tomu i v případě stěžovatelky, která na území městyse Ročov vlastní několik nemovitostí, včetně dvou rodinných domů č. p. X a č. p. Y. Skutečnosti tvrzené stěžovatelkou jako špatný technický stav nemovitosti, reálie z daňového řízení či zaplacení za odpadu v místě evidovaného trvalého pobytu **nejsou pro posouzení povinnosti uhradit místní poplatky za komunální odpad relevantní**. Rozhodujícím je v tomto ohledu **pouze zápis v katastru nemovitostí** (tj. že jsou obě stavby zapsány jako rodinné domy) a **stav v evidenci obyvatel** (v žádné z nich není hlášena žádná fyzická osoba k trvalému pobytu). Lze tedy shrnout, že **stěžovatelce vzniká povinnost uhradit městyse Ročov místní poplatek za komunální odpad dvakrát (tj. za obě nemovitosti).**

Postup úřadu městyse při správě místního poplatku

Porušení mlčenlivosti správce daně

Řízení o poplatcích vykonává úřad městyse v přenesené působnosti⁵. Veškeré písemnosti adresované stěžovatelce měly proto mimo jiné obsahovat v záhlaví označení úřadu městyse⁶. Pro bližší informace k označování písemností úřadu si Vás dovoluji odkázat **na metodiku Ministerstva vnitra** (Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků – 13 – Obecní úřad)⁷.

Nesprávné označování písemností lze považovat za formální pochybení, které nebylo způsobilé zasáhnout do práv stěžovatelky. Co však s nedůsledným rozlišováním přenesené

3 Viz § 10b odst. 1) zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

4 Na tomto závěru panuje shoda mezi odbornou veřejností a správnost těchto závěrů potvrdila i soudní judikatura viz např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2008, č. j. 5 Afs 175/2006-116.

5 Viz § 14 zákona o místních poplatcích.

6 Viz § 111 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

7 Konkrétně strana 30 a násl. doporučení. Doporučení je dostupné pod uvedeným názvem na www.mvcr.cz.

a samostatné působnosti do jisté míry souvisí a co považuji za závažný problém, **je to, že paní Ivana Vlachová, bývalá paní starostka městyse, projednávala otázku placení poplatku s radou městyse, které takové pravomoci nepřísluší. Tímto jednáním se mohla dopustit porušení povinnosti mlčenlivosti.**

Úřad městyse má v poplatkovém řízení postavení správce daně a úřední osoby jsou vázány povinností mlčenlivosti⁸. Paní Ivana Vlachová, bývalá starostka městyse, která se stěžovatelkou ve věci převážně komunikovala, stála v rozhodné době v čele úřadu městyse⁹, je proto v pořádku, že jí byly známy podrobnosti ze spisu stěžovatelky¹⁰. **Jinak tomu je však s radou městyse, s níž věc podle vyjádření v dopisu ze dne 22. srpna 2018 řešila.**

Rada městyse je výkonným orgánem obce v oblasti **samostatné působnosti**, v přenesené působnosti rozhoduje, jen stanoví-li tak zákon¹¹. **O takovou situaci se v agendě místních poplatků nejedná.** Rada městyse nemá žádné pravomoci rozhodovat ve věci místních poplatků¹². Radu tvoří starosta, místostarosta (místostarostové) a další členové rady volení z řad členů zastupitelstva obce¹³, tedy osobami, **které nejsou nutně zařazeni do obecního úřadu. Pokud tedy bývalá paní starostka otázku poplatkové povinnosti stěžovatelky skutečně probírala i s radou městyse, mohla se tím dopustit porušení povinnosti mlčenlivosti.**

Vyměření místního poplatku za komunální odpad

Pověřená pracovnice úřadu městyse zaslala stěžovatelce v květnu 2018 výzvu k úhradě místního poplatku. Následovala komunikace mezi stěžovatelkou a bývalou paní starostkou, kdy se stěžovatelka snažila výklad úřadu zvrátit.

Oceňuji, že úřad městyse komunikoval se stěžovatelkou neformálně a snažil se jí situaci vysvětlit, byť ne vždy zcela přílehavě. Pokud však spor mezi úřadem městyse a stěžovatelkou o placení místního poplatku zůstává i nadále nedořešen, je třeba vyměřit poplatek platebním výměrem.

Zákon o místních poplatcích stanovuje, že **pokud poplatník neuhradí místní poplatek včas nebo ve správné výši, vyměří mu obecní úřad místní poplatek platebním výměrem¹⁴.**

8 Viz § 52 a násl. daňového řádu.

9 Viz § 109 zákona o obcích.

10 K oprávněním starosty k nahlížení do poplatkového spisu blíže např. MP/17/2018 – Oprávnění starosty a tajemníka obecního úřadu k nahlížení do daňových spisů, dostupné z <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/mistni-spravni-a-soudni-poplatky/odpovedi-na-dotazy/2018/mp-17-2018--opraveni-starosty-a-tajemni-32589>.

11 Viz § 99 odst. 1 zákona o obcích.

12 Obdobný případ jsem řešil pod sp. zn. 3242/2016/VOP, zpráva ze šetření je dostupná na <http://eso.ochrance.cz/Nalezene>.

13 Viz § 99 odst. 3 zákona o obcích.

14 Ustanovení § 11 odst. 1 zákona o místních poplatcích:

„(1) Nebudou-li poplatky zaplacený poplatníkem včas nebo ve správné výši, vyměří mu obecní úřad poplatek platebním výměrem nebo hromadným předpisným seznamem.“

Proti platebnímu výměru se pak může stěžovatelka bránit odvoláním a poté případně i správní žalobou. **Dodržení správného procesního postupu je tak důležité zejména z hlediska možnosti obrany poplatníků proti postupu úřadu.**

Dospěl jsem proto k závěru, že úřad městyse **pochybil, když ani přes přetrvávající spor ohledně povinnosti platit místní poplatek nevydal platební výměr, proti kterému by se stěžovatelka mohla bránit odvoláním.**

Prominutí místního poplatku za komunální odpad

Z doložených písemností je dále patrné, že bývalá paní starostka opakovaně nesprávně poučila stěžovatelku o tom, že zákon o místních poplatcích nedovoluje poplatek prominout.

Již 29. října 2015 nabyla účinnosti novela zákona o místních poplatcích¹⁵, podle níž obecní úřady mohou na žádost prominout místní poplatek za komunální odpad¹⁶. Lze tak dokonce učinit i vůči poplatkům vzniklým přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona¹⁷, a to až do uplynutí lhůty pro jejich placení¹⁸. Poučení, které stěžovatelka obdržela, tak bylo nesprávné.

Dodávám, že místní poplatek za komunální odpad či jeho příslušenství lze prominout **z důvodu odstranění tvrdosti právního předpisu** zcela nebo částečně, lze-li to **s přihlédnutím k okolnostem daného případu ospravedlnit**. Stěžovatelka tak k případné žádosti o prominutí poplatku musí doložit, na základě jakých důvodů prominutí od poplatku žádá. Bude pak na úřadu městyse, aby o její případné žádosti rozhodl. Vzhledem k tomu, že se v praxi setkávám opakovaně s tím, že obecní úřady při rozhodování o promíjení poplatku chybují, připravil jsem pro ně shrnutí toho, co by rozhodnutí o prominutí poplatku mělo správně obsahovat. Shrnutí Vám zasílám v příloze dopisu.

Závěr

Vážený pane starosto, dovoluji si Vás požádat, abyste se k mým zjištěním vyjádřil ve lhůtě 30 dnů ode dne obdržení tohoto dopisu¹⁹. Pokud s některými závěry nebudete souhlasit, uveďte prosím z jakých důvodů. Dovoluji si rovněž očekávat, že mě seznámíte s opatřeními k nápravě, která v dané věci přijmete.

Jsem si vědom toho, že správa místních poplatků je zejména pro menší obecní úřady komplikovaná, i proto pověření zaměstnanci Kanceláře veřejného ochránce práv pořádají školení zaměřená na tuto agendu. Předpokládám, že v Ústeckém kraji by takové školení

15 Zákon č. 266/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

16 Viz § 16a zákona o místních poplatcích.

17 Viz přechodná ustanovení zákona č. 266/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích.

18 Viz § 259 daňového řádu v kombinaci s § 160 daňového řádu.

19 Ve smyslu ustanovení § 18 odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

mohlo proběhnout někdy ke konci roku 2019. V případě potřeby Vám však nabízím možnost vyslání pověřených zaměstnanců Kanceláře veřejného ochránce práv přímo k Vám na úřad, kde byste zejména šetřenou problematiku detailněji probrali.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
zástupce veřejné ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Příloha

Promíjení místních poplatků (§ 16a zákona o místních poplatcích)